

LA TRIBUNA

Josep Gifreu

Professor de comunicació de la UPF

La llengua de la investigació

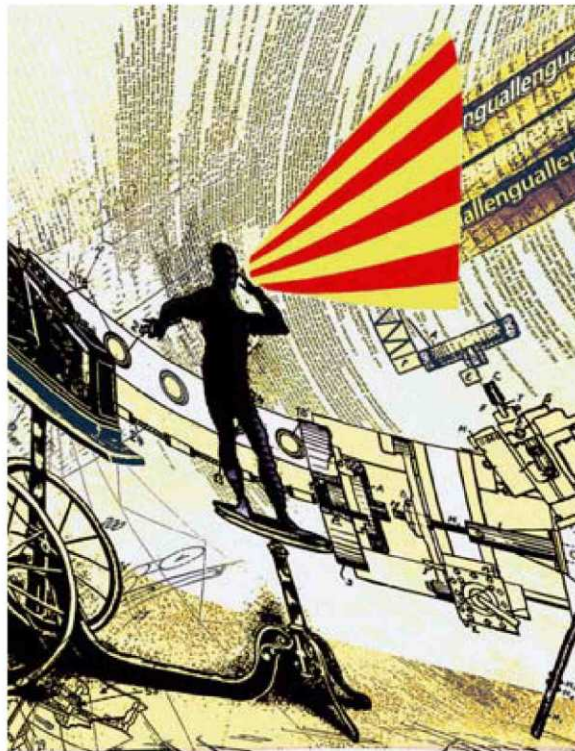
L'espai del català arrossega un greu problema de cara al reconeixement de la llengua pròpia com a llengua de cultura. Ho resumeixo en una pregunta: quin futur té el català en la ciència, en la investigació i en general en els àmbits de "les dues cultures", les ciències i les lletres? Al maig s'aprovava al Congrés la llei de la ciència, que preveu com a "Sistema Espanyol de Ciència, Tecnologia i Innovació" el conjunt dels agents i de les polítiques públiques de l'Estat i de les comunitats autònomes. Preveu l'adopció d'una "estratègia espanyola de ciència i tecnologia" i la creació de l'Agència Estatal de Recerca, que haurà de reorganitzar l'actual Plan Nacional I+D+i, que ha estat el pla central de foment de la investigació.

Com diu el preàmbul de la llei, el concepte d'investigació científica i tècnica és entès com a "treball creatiu realitzat de forma sistemàtica per incrementar el volum de coneixements, inclosos els relatius a l'ésser humà, la cultura i la societat". Per tant, la llei parla de "les dues cultures", no sols de les ciències usualment anomenades "dures". Potser aquestes ciències plantegen de forma molt més radical l'ús científic i tècnic de llengües mitjanes com el català tant en la preparació i realització de projectes i

programes de recerca, com en la difusió de resultats i la transferència de coneixements. En aquest punt, l'Institut d'Estudis Catalans acaba de realitzar un simposi molt oportú sobre la posició de llengües nacionals com el suec, el flamenc, l'hebreu i el català com a eines científiques i acadèmiques.

El repte principal per a aquestes llengües a l'hora d'aspirar a ser també llengües de cultura en el nou entorn científicotècnic té un nom, i és l'anglès. Sempre hi ha hagut en la història cultural alguna llengua dominant a Europa, el llatí, l'italià, l'alemany, el francès. La gran qüestió és com aconseguir una via pròpia de col·laboració de doble sentit entre la llengua dominant i la llengua nacional. Entre l'anglès i el català, en el nostre cas. Per això causa un gran estupor comprovar que el tema de la llengua de la investigació sigui totalment ignorat en la nova llei espanyola de la ciència. Això té una intenció no pas innocent. La llei dona per fet i sabut que la llengua nacional de la recerca i la innovació a Espanya és el castellà. I que, en conseqüència, l'oposició entre *lingua franca* i llengua nacional es posa a tot Espanya en termes d'anglès i d'espanyol. I les altres llengües?

Només cal fer una simple lectura dels objectius i mecanismes previstos en la llei per rubricar que el gruix de la investigació a Espanya es continuarà fent en

CATALINA ACELAS

Només cal fer una simple lectura dels objectius i mecanismes previstos en la llei de la ciència per rubricar que el gruix de la investigació a Espanya es continuarà fent en espanyol

espanyol. Almenys en la majoria d'àmbits de les ciències socials i humanes, que són les més sensibles a la (re)creació i transmissió de les cultures i tradicions particulars. De fet, les pràctiques habituals fins ara en la promoció de la investigació a Espanya a través del Plan Nacional pressuposaven l'adopció del castellà com a llengua científica. Personalment, en puc donar fe: he estat investigador principal en diversos projectes competitius, he format part de comissions d'avaluació del ministeri i sempre els projectes presentats o revisats han estat redactats en castellà. I no sols redactats, sinó sovint "pensats" com a projectes "espanyols" per tal de facilitar una valoració positiva.

La llàstima és que Catalunya no ha tingut mai un pla propi de promoció general de la recerca, cosa que en ciències socials i en humanitats ha estat especialment dolorós. I que ha afectat greument no sols la normalització del català com a llengua del pensament i de la ciència, sinó també la potenciació de projectes i grups d'investigació no subsidiaris de les prioritats establertes des de Madrid. En resum, l'accés del català als processos de la investigació científica no depèn lamentablement tant de la pressió de l'anglès, com de la interposició sibil·lina i artificiosa de l'espanyol entre el català i l'anglès.